

รายละเอียดของรายวิชา (มคอ.3)

หลักสูตรนิเทศศาสตรบัณฑิต
คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสวนดุสิต
ประจำภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2560

รหัสวิชา 3043204 ชื่อรายวิชา (ภาษาไทย) การพากย์เสียงรายการวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์

(ภาษาอังกฤษ) Television and Radio Voice Dubbing

อาจารย์ผู้สอน

- (1) อ.วรภัทร จัตุชัย
- (2) ผศ.สุทิศา จุลกนิษฐ์

คำนำ

รายละเอียดของรายวิชา (มคอ.3) นี้จัดทำขึ้นเพื่อใช้เป็นแนวทางการจัดการเรียนการสอน ของ วิชา 3043204 การพากย์เสียงรายการวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ สำหรับนักศึกษาของหลักสูตรนิเทศศาสตรบัณฑิต สาขาวิชานิเทศศาสตร์ (นศ.บ.) โดยเป็นรายละเอียดเกี่ยวกับ หมวด ข้อมูลทั่วไป จุดมุ่งหมายและวัตถุประสงค์ ลักษณะและการดำเนินการ การพัฒนาผลการเรียนรู้ของนักศึกษา แผนการสอนและการประเมินผล ทรัพยากรประกอบการเรียนการสอนการประเมินและการปรับปรุงการดำเนินการของรายวิชา ซึ่งสอดคล้องกับแนวทางประกันคุณภาพการศึกษา

หลักสูตรนิเทศศาสตร์หวังเป็นอย่างยิ่งว่ารายละเอียดของรายวิชา (มคอ.3) นี้จะเป็นประโยชน์สำหรับนักศึกษาและ คณาจารย์ผู้เกี่ยวข้องในการจัดการเรียนการสอนในรายวิชาดังกล่าว ของ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต คณะวิทยาการจัดการ และหลักสูตรนิเทศศาสตร์ รวมถึงคณาจารย์ผู้ร่วมให้ข้อเสนอแนะอันดี เกี่ยวกับการจัดทำ มคอ.3 วิชา 3043204 การพากย์เสียงรายการวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ ในปีการศึกษานี้

อ.วรภัทร จัตูชัย

ผศ.สุทิศา จุลกนิษฐ์

31 กรกฎาคม 2560

สารบัญ

หมวด	หน้า
หมวด 1 ข้อมูลทั่วไป	4
หมวด 2 จุดมุ่งหมายและวัตถุประสงค์	5
หมวด 3 ลักษณะและการดำเนินการ	5
หมวด 4 การพัฒนาผลการเรียนรู้ของนักศึกษา	5
หมวด 5 แผนการสอนและการประเมินผล	9
หมวด 6 ทรัพยากรประกอบการเรียนการสอน	11
หมวด 7 การประเมินและปรับปรุงการดำเนินการของรายวิชา	12

หมวดที่ 2 จุดมุ่งหมายและวัตถุประสงค์

1. จุดมุ่งหมายของรายวิชา

1. มีความรู้ความเข้าใจเรื่องการพากย์เสียงรายการวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์
2. มีความรู้ความเข้าใจในการพากย์เสียงได้
3. สามารถเข้าถึงแหล่งข่าวและแหล่งข้อมูลได้
4. สามารถทราบถึงปัญหาและอุปสรรคในการพากย์เสียงได้
5. มีทัศนคติที่ดีและถูกต้องต่อการสื่อสารด้วยภาพและเสียง
6. มีจริยธรรมและความรับผิดชอบต่อการพากย์เสียงของตนเองที่เผยแพร่ต่อ

สาธารณะชน

2. วัตถุประสงค์ในการพัฒนา/ปรับปรุงรายวิชา

เป็นรายวิชาที่ศึกษาถึงหลักการพากย์เสียงรายการวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ การผลิตและการสื่อสาร

หมวดที่ 3 ลักษณะและการดำเนินการ

1. คำอธิบายรายวิชา (ระบุทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ)

ศึกษาหลักการ วิธีการ เทคนิคการพากย์เสียงทางวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ ฝึกปฏิบัติการพากย์เสียงประเภทต่างๆ โดยเน้นการวิเคราะห์และตีความบทพากย์ให้สอดคล้องกับบุคลิกตัวละคร การใช้น้ำเสียง อารมณ์และลีลาในการนำเสนอ

Study principles, methods and techniques of radio and television dubbing, practice various types of voice dubbing, emphasis on analysis and interpretation of scripts to harmonize with character, voice, mood and style in presentation

2. จำนวนชั่วโมงที่ใช้ต่อภาคการศึกษา

บรรยาย การฝึก	สอนเสริม	ปฏิบัติ/งานภาคสนาม/การฝึกงาน	การศึกษาด้วยตนเอง
20 ชั่วโมง	ไม่มี	40 ชั่วโมง	75 ชั่วโมง

3. จำนวนชั่วโมงต่อสัปดาห์ที่อาจารย์ให้คำปรึกษาและแนะนำทางวิชาการแก่นักศึกษาเป็น

รายบุคคล

4 ชั่วโมงต่อสัปดาห์

หมวดที่ 4 การพัฒนาการเรียนรู้ของนักศึกษา

1. คุณธรรม จริยธรรม

1.1 คุณธรรม จริยธรรมที่ต้องพัฒนา

○1.1.1 มีความรู้และความเข้าใจในคุณค่าแห่งวิชาชีพ จรรยาบรรณวิชาชีพ มีทัศนคติที่ดีต่อวิชาชีพ ประยุกต์จรรยาบรรณวิชาชีพ อาทิ ความโปร่งใส ยึดถือในความถูกต้องสู่การเรียนรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับระบบสารสนเทศ

● 1.1.2 มีความซื่อสัตย์สุจริต มีวินัย เคารพ และสามารถปฏิบัติตามกฎระเบียบของสถาบันและสังคม ตลอดจนกฎกติกาของการเรียนการสอนรายวิชานี้

● 1.1.3 สามารถบริหารเวลา จัดสรรกิจกรรมอย่างมีประสิทธิภาพทั้งกิจกรรมในชั้นเรียนและงานที่ได้รับหมายให้ทำนอกชั้นเรียน เพื่อสร้างสมดุลและปรับวิถีชีวิตอย่างสร้างสรรค์ในสังคม

○ 1.1.4 มีจิตสำนึก และพฤติกรรมที่คำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตนอย่างมีคุณธรรม ให้ความร่วมมือต่อกิจกรรมและงานกลุ่มที่ต้องมุ่งเน้นความรับผิดชอบเป็นสำคัญ

1 สร้างวัฒนธรรมองค์กรในชั้นเรียน เพื่อปลูกจิตสำนึกขั้นพื้นฐานให้กับนักศึกษา ในการรักษาระเบียบวินัยของมหาวิทยาลัย ความมีส่วนร่วมในการพัฒนาคณะและมหาวิทยาลัย ชุมชน การตรงต่อเวลา การแต่งกายให้เหมาะสมตามกาลเทศะ ความรับผิดชอบ ในหน้าที่ และความซื่อสัตย์สุจริต

2 สอดแทรกเรื่องคุณธรรม จริยธรรมในการสอนรายวิชา รวมทั้งต้องส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม ให้เกิดกับนักศึกษา โดยการจัดโครงการ / กิจกรรม พัฒนาจิตสาธารณะ และการทำประโยชน์ให้กับชุมชน

3 มุ่งเน้นการฝึกปฏิบัติในการพากย์เสียงเพื่อให้นักศึกษาเกิดทักษะและความชำนาญ

1.3 วิธีการประเมินผล

- 1.ประเมินผลจากพฤติกรรมที่แสดงออกในชั้นเรียน และกิจกรรมในรายวิชา
- 2.ประเมิน จากการอภิปราย การแสดงความคิดเห็น การวิเคราะห์หนึ่งที่น่ามาฝึกในการพากย์เสียง นำเสนอ การฝึกการเขียนบทในการพากย์

2. ความรู้

2.1 ความรู้ที่ต้องได้รับ

- 2.1.1.สามารถใช้กระบวนการหรือเทคนิคในการพากย์เสียง ได้
- 2.1.2.สามารถบูรณาการ และประยุกต์ใช้องค์ความรู้ทางด้านอื่นที่สัมพันธ์กับองค์ความรู้ด้านวิธีการพากย์เสียงได้
- 2.1.4.สามารถติดตามการเปลี่ยนแปลงทางวิชาการและวิชาชีพ ทั้งภาคทฤษฎี และภาคปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง

2.2 วิธีการสอน

ใช้การสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญและการสอนร่วมมือกันเรียนรู้ (Cooperative Learning) ได้แก่ การสอนแบบบรรยายโดยให้รู้จักแก้ปัญหาและรับผิดชอบร่วมกันโดยสามารถสร้างบรรยากาศการทำงานร่วมกันได้

2.3 วิธีการประเมินผล

- 1.การมีส่วนร่วมในชั้นเรียน การอภิปราย แสดงความคิดเห็น การตอบคำถาม
- 2.การรายงานผลการศึกษาค้นคว้า โดยการนำเสนอหน้าชั้นเรียน และเอกสารรายงาน
- 3.การทดสอบย่อย
- 4.การประเมินจากงานเดี่ยวและงานกลุ่ม
- 5.การสอบปลายภาค

3. ทักษะทางปัญญา

3.1 ทักษะทางปัญญาที่ต้องพัฒนา นักศึกษาจะต้องสามารถพัฒนาสติปัญญาของตนเอง โดยผู้สอนต้องมุ่งเน้นให้นักศึกษาใช้ความเข้าใจมากกว่าการจำ มีหลักการและเหตุผลในการคิด มีวิธีการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับตนเอง และสามารถตัดสินใจ แก้ปัญหาได้ เพื่อให้บรรลุผลการเรียนรู้ต่อไปนี้

● 3.1.1. สามารถสืบค้น ประมวลข้อมูล หลักฐานจากแหล่งอ้างอิงต่าง ๆ ทั้งที่เป็นแหล่งข้อมูลจากสำนักวิทยบริการ และแหล่งข้อมูลจากการสืบค้นข้อมูลจากสื่อทางไกล แนวคิดต่าง ๆ ในการระบุและวิเคราะห์ปัญหาได้ด้วยตนเอง

● 3.1.2. สามารถประยุกต์ความรู้ทางการพหุศาสตร์และด้านอื่นที่สัมพันธ์กัน ใช้ทักษะทางวิชาชีพและดุลยพินิจในการแก้ไขปัญหาในสถานการณ์ต่าง ๆ อย่างสร้างสรรค์ โดยคำนึงผลกระทบ ที่อาจเกิดขึ้นจากการตัดสินใจ

○ 3.1.3. สามารถติดตาม ประเมินผล และรายงานผลได้อย่างถูกต้อง ครบถ้วน

3.2 วิธีการสอน

ใช้การบรรยาย อภิปรายกลุ่ม ฝึกให้ระดมสมองในการแก้ปัญหา และฝึกใช้ห้องบันทึกเสียงจากกรณีศึกษาตามประเด็นที่กำหนดไว้แล้ว

3.3 วิธีการประเมินผล

1. การทดสอบย่อย และการสอบปลายภาค

2. การรายงานผลการศึกษาค้นคว้า โดยการนำเสนอหน้าชั้นเรียน และเอกสารรายงาน

3. การประเมินผลตามสภาพจริงของผลงานที่มอบหมาย

4. ทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ

4.1 ทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบที่ต้องพัฒนา การพัฒนาทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบต่อให้นักศึกษา โดยสอดแทรกเข้าไปในการสอนรายวิชา มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อความสามารถในการทำงานร่วมกับผู้อื่นที่มีความแตกต่างกัน ผู้สอนจะต้องมีวิธีที่จะพัฒนาคุณลักษณะในด้านนี้ หรืออาจแนะนำให้นักศึกษาลงทะเบียนเรียนวิชาด้านสังคมศาสตร์ เพื่อให้ นักศึกษามีคุณสมบัติต่อไปนี้

● 4.1.1. แสดงความเป็นกัลยาณมิตร ช่วยเหลือผู้อื่น

● 4.1.2. แสดงภาวะผู้นำ และผู้ตามได้อย่างเหมาะสมตามสถานการณ์

○ 4.1.3. แสดงความรับผิดชอบต่อในการตัดสินใจ การกระทำของตนเอง รวมถึง สังคม

○ 4.1.4. สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นในการพัฒนาความรู้ พัฒนางาน และความคิดได้อย่างมี

ประสิทธิภาพ

4.2 วิธีการสอน

ใช้การสอนที่มีการกำหนดกิจกรรมให้ทำเป็นงานเดี่ยวหรือกลุ่ม การทำงานที่ต้องประสานกันระหว่างนักศึกษา บุคลากรของหน่วยงาน ทั้งภายในและภายนอก

4.3 วิธีการประเมินผล

1. การเข้าห้องเพื่อลงบันทึกเสียง การรายงานหน้าชั้นเรียน

- 2.คุณภาพผลงานของนักศึกษา โดยมีเกณฑ์ที่ตรงประเด็นกับมาตรฐานการเรียนรู้ที่กำหนด
- 3.สังเกตพฤติกรรมของผู้เรียนในระหว่างที่ทำงานร่วมกัน
- 4.ให้ผู้ร่วมงานของนักศึกษามีส่วนร่วมในการประเมินผล

5. ทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

5.1 ทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศที่ต้องพัฒนา

○ 5.1.1. มีทักษะการใช้วิธีวิเคราะห์เชิงปริมาณเพื่อการตัดสินใจอย่างสร้างสรรค์ในการแปลความหมาย และเสนอแนะแนวทางในการแก้ไขปัญหาหรือข้อโต้แย้ง

○ 5.1.2. สามารถสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพทั้งการพูดและการเขียน รู้จักเลือกและใช้รูปแบบการนำเสนอที่เหมาะสมกับปัญหาและกลุ่มผู้ฟังที่แตกต่างกัน

● 5.1.3. สามารถเลือกใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและเทคนิคการสื่อสารที่เหมาะสมในการเก็บรวบรวมข้อมูล การแปลความหมาย และการสื่อสารสารสนเทศ รวมทั้งการนำเสนอรายงาน หรือผลงาน

5.2 วิธีการสอน

1. มอบหมายงานในรายวิชาต่าง ๆ เพื่อให้นักศึกษาพัฒนาความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และคอมพิวเตอร์

2. กำหนดให้มีการนำเสนอผลงาน เชิงวิเคราะห์จากกรณีศึกษา หรืองานที่มอบหมาย

5.3 วิธีการประเมินผล

1. ใช้แบบประเมินผลงานที่มอบหมาย โดยมีเกณฑ์การประเมินเทคนิคการนำเสนอ ความถูกต้อง การใช้ภาษาเขียน ภาษาพูด ความสามารถในการอธิบายและการตอบคำถาม

2. การสอบภาคปฏิบัติ

หมวดที่ 5 แผนการสอนและการประเมินผล

1. แผนการสอน

ลำดับที่	หัวข้อการสอน / Learning Outcome	จำนวน ชั่วโมง	กิจกรรมการเรียนการสอน	สื่อการสอน	สอดคล้องกับ จุดมุ่งหมายรายวิชา (ระบุข้อ)	ผู้สอน
1	แนะนำเนื้อหารายวิชา และบอกถึงรายละเอียดของการพากษ์เสียงรายการวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์	4	ศึกษาเนื้อหาจาก แนวการสอน และเอกสาร ตำรา แล้วซักถาม อภิปราย <u>สื่อที่ใช้</u> แนวการสอน, PowerPoint	<u>สื่อที่ใช้</u> แนวการสอน, PowerPoint	1.1,2.1,3.1,4.1,5.1	อ.วรภัทร ผศ.สุทิตา
2	การพากษ์เสียงรายการวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์/นักศึกษาสามารถเข้าใจหลักเบื้องต้นในการพากษ์เสียง	4	บรรยายและซักถามถึงความสำคัญของมัลติมีเดีย	<u>สื่อที่ใช้</u> PowerPoint อินเทอร์เน็ต	2.1,2.2,3.1	อ.วรภัทร ผศ.สุทิตา
3	ความสำคัญของการพากษ์เสียงรายการวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์	4	บรรยายและซักถามถึงความสำคัญของการพากษ์เสียง	<u>สื่อที่ใช้</u> PowerPoint อินเทอร์เน็ต	2.1,2.2,3.1	อ.วรภัทร ผศ.สุทิตา
4	เทคนิคในการพากษ์เสียง/นักศึกษาสามารถมีเทคนิคเฉพาะตัวในการพากษ์	4	ทดสอบการพากษ์เสียง	<u>สื่อที่ใช้</u> PowerPoint อินเทอร์เน็ต	2.1,2.2,3.1	อ.วรภัทร ผศ.สุทิตา
5-6	การพากษ์เสียงชนิดต่างๆ/นักศึกษาสามารถเข้าใจถึงความ	4	อธิบายการพากษ์เสียงกับงานโทรทัศน์ วิทยุ	<u>สื่อที่ใช้</u> PowerPoint อินเทอร์เน็ต สื่อvcd	2.1,2.2,3.1	อ.วรภัทร ผศ.สุทิตา

	แตกต่างของการพากย์ในแต่ละชนิดได้			คลิปต่างๆ		
7	เทคนิคในการพากย์เสียง/ นักศึกษาสามารถสร้างและเข้าใจเทคนิคในการพากย์เสียงได้และพร้อมเข้าห้องบันทึกเสียง	4	อธิบายการพากย์เสียงและเทคนิคที่ช่วยในการพากย์	สื่อที่ใช้ PowerPoint อินเทอร์เน็ต สื่อvcd คลิปต่างๆ	2.1,2.2,3.1	อ.วรภัทร ผศ.สุทิตา
8-11	ทดลองปฏิบัติ ห้องบันทึกเสียง/ นักศึกษาสามารถใช้ห้องบันทึกเสียงและปฏิบัติงานร่วมกันได้	4	ทดสอบการพากย์ห้องบันทึกเสียง		2.2,2.3,3.1,3.2,3.3, 4.1,4.2,4.3,5.1,5.2,5.3	อ.วรภัทร ผศ.สุทิตา
12	สรุปถึงปัญหาในการพากษ์เสียงแนะนำข้อเสนอแนะจากการพากษ์/นักศึกษาศึกษาสามารถเข้าใจถึงปัญหาอุปสรรคและสามารถแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในการใช้ห้องบันทึกเสียงได้	4	อภิปรายบรรยายเป็นกลุ่ม	สื่อที่ใช้ PowerPoint อินเทอร์เน็ต ศิลปจากการบันทึกเสียงของ นศ	2.1,2.2,3.1	อ.วรภัทร ผศ.สุทิตา
13-14	ทดลองพากย์เสียงโดยมีสื่อโทรทัศน์ประกอบ	4	ทดสอบการพากย์ห้องบันทึกเสียง	สื่อที่ใช้ PowerPoint อินเทอร์เน็ต	2.2,2.3,3.1,3.2,3.3, 4.1,4.2,4.3,5.1,5.2,5.3	อ.วรภัทร ผศ.สุทิตา
15	15. สรุปและทบทวน 15.1 นำเสนอผลงาน 15.2 สรุปและทบทวน	4	นำเสนอผลงานการพากย์เสียงที่น่าสนใจซักถาม อภิปราย สรุป		2.3,3.3,4.3,5.3	อ.วรภัทร ผศ.สุทิตา

หมายเหตุ : ระบุทุกสัปดาห์ จำนวน 15 สัปดาห์

2. แผนการประเมินผลการเรียนรู้

กิจกรรมที่	ผลการเรียนรู้ที่ได้ (ระบุข้อ)	วิธีการประเมิน	สัปดาห์ที่ ประเมิน	สัดส่วนของการ ประเมินผล
1	1.1,2.2	สังเกตพฤติกรรม ฝึกปฏิบัติ	ทุกสัปดาห์	20%
2	2.1,3,2,5.1	สังเกตพฤติกรรม ฝึกปฏิบัติ	ทุกสัปดาห์	30%
3	4.1	รายงาน และการนำเสนอ	15	20%
4	2.3,3.2	สอบปลายภาค	16	30%

หมวดที่ 6 ทรัพยากรประกอบการเรียนการสอน

1. เอกสารและตำราหลัก

วรภัทร จัตูชัย, (2559). การพายุภัยเสี่ยงรายการวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์. กรุงเทพมหานคร: ศูนย์บริการสื่อและสิ่งพิมพ์กราฟฟิคไซท์ มสส.

2. เอกสารและข้อมูลสำคัญ

Clip ที่ผู้สอนแจกให้นักศึกษาเพื่อฝึกปฏิบัติ

ชุษณะ จันทรอ่อน, (2560). การผลิตรายการวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์. กรุงเทพมหานคร: ศูนย์บริการสื่อและสิ่งพิมพ์กราฟฟิคไซท์ มสส.

3. เอกสารและข้อมูลแนะนำ

ฝึกปฏิบัติและดูตัวอย่างคลิปจากเว็บไซต์ www.youtube.com

หมวดที่ 7 การประเมินและปรับปรุงการดำเนินการของรายวิชา

1. กลยุทธ์การประเมินประสิทธิผลของรายวิชาโดยนักศึกษา

- 1.1 การสนทนาระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน
- 1.2 แบบประเมินผู้สอนและแบบประเมินรายวิชา

2. กลยุทธ์การประเมินการสอน

- 2.1 ผลการเรียนรู้ของนักศึกษา การสอบย่อย สอบกลางภาค และการสอบปลายภาค
- 2.2 ผลการฝึกปฏิบัติ
- 2.3 รายงานการค้นคว้าต่าง ๆ ที่มอบหมาย
- 2.4 การนำเสนอผลงาน การตอบคำถามของนักศึกษา

3. การปรับปรุงการสอน

- 3.1 จัดวิพากษ์แนวการสอนโดยอาจารย์ผู้สอนในรายวิชา และนำผลจากการประเมินในข้อ 1 และ 2 มาใช้เพื่อการดำเนินการ
- 3.2 จัดประชุมเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน

4. การทวนสอบมาตรฐานผลสัมฤทธิ์ของนักศึกษาในรายวิชา

หลักสูตรมีคณะกรรมการประเมินการสอนทำหน้าที่ทวนสอบผลสัมฤทธิ์ของนักศึกษาในรายวิชา โดยการสุ่มประเมินข้อสอบและความเหมาะสมของการให้คะแนน

5. การดำเนินการทบทวนและการวางแผนปรับปรุงประสิทธิผลของรายวิชา

หลักสูตรมีระบบการทบทวนประสิทธิผลของรายวิชา พิจารณาจากผลการประเมินการสอนโดยนักศึกษาที่เรียนในแต่ละภาคการศึกษา บัณฑิตที่ไปประกอบอาชีพแล้ว ผู้ประกอบการทั้งภาครัฐและเอกชน ผลการประเมินโดยคณะกรรมการประเมินการสอนของหลักสูตร การรายงานรายวิชาโดยอาจารย์ผู้สอน หลังการทบทวนประสิทธิผลของรายวิชาอาจารย์ผู้สอนรับผิดชอบในการทบทวนเนื้อหาที่สอน กลยุทธ์ที่ใช้ในการสอน และนำเสนอแนวทางในการปรับปรุงพัฒนาต่อไป